

Vlaamse Regulator voor de Media

Onafhankelijk toezichthouder voor
de Vlaamse audiovisuele media

Vlaanderen
is media

KADER MET BETREKKING TOT DE BEHANDELING VAN AANVRAGEN VOOR EEN TIJDELIJKE ZENDVERGUNNING T-DAB+ (LOKALE/PROVINCIALE PROEFPROJECTEN)

9 januari 2023

Decretale basis

De decretale basis voor de bevoegdheid van de VRM tot toekenning van een tijdelijke zendvergunning, is vastgelegd in artikel 193, §2 van het Mediadecreet:

Artikel 193, § 2 van het Mediadecreet: *‘Met behoud van de toepassing van de bepalingen van paragraaf 4 mag de Vlaamse Regulator voor de Media uitsluitend een zendvergunning toekennen aan lineaire omroeporganisaties en aan etheromroepnetwerken.*

De Vlaamse Regulator voor de Media kan ook naar aanleiding van evenementen en voor experimenten in het teken van het uittesten van nieuwe technologieën een tijdelijke vergunning uitreiken voor de duur van het evenement.’

Het betreft een **discretionaire** bevoegdheid.

De VRM kan zowel tijdelijke zendvergunningen toekennen voor het gebruik van analoge radiofrequenties (FM) als voor het gebruik van digitale radiofrequenties (T-DAB+, hierna: DAB+).

Huidig kader legt de voorwaarden vast waaronder de VRM tijdelijke zendvergunningen kan toekennen voor het gebruik van digitale DAB+ radiofrequenties.

Digitaal frequentieplan Vlaamse Gemeenschap

Het digitaal frequentieplan voor de Vlaamse Gemeenschap is vastgelegd in het besluit van 12 oktober 2007 van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van het digitaal frequentieplan voor aanbieders van radio- en televisieomroepnetwerken.

https://www.vlaamseregulatormedia.be/sites/default/files/digitaal_frequentieplan_omroepnetwerken.pdf

Bij besluit van 14 maart 2008 van de Vlaamse Regering houdende de terbeschikkingstelling van frequenties aan de Vlaamse Radio- en Televisieomroep werd het gebruik van het digitaal frequentiekanaal 12A (frequentieband III) en de frequentiekanalen 22 en 25 (frequentiebanden IV en V) aan de VRT toegekend.

Het gebruik van de overige frequentiekanalen, zoals vastgelegd in het besluit van 12 oktober 2007 van de Vlaamse Regering, werd bij beslissing van 22 juni 2009 door de VRM toegewezen aan de aanbieder van een radio- en televisieomroepnetwerk NV Norkring België voor een termijn, eindigend op 21 juni 2024.

De licentie van NV Norkring België voor het gebruik van frequentiekanaal 10 (frequentieband III), bestemd voor DVB-T, werd bij beslissing van 11 januari 2021 door de VRM ingetrokken.

Daardoor is het digitaal frequentiekanaal 10 momenteel onbenut en in de praktijk beschikbaar voor het gebruik voor omroep toepassingen.

Conversie en indienststelling kanaal 10

Vanuit technisch oogpunt en volgens het Akkoord van Genève 2006 kan frequentiekanaal 10 worden opgedeeld in de frequentieblokken/multiplexen 10A, 10B, 10C en 10D, en kunnen deze in dienst gesteld worden onder bepaalde technische voorwaarden.

Het Akkoord van Genève 2006 laat de conversie toe van het DVBT-kanaal 10 in de DAB+-frequenties 10A, 10B, 10C en 10D in toepassing van het 'envelope concept' in het Akkoord van Genève 2006 en zoals beschreven in een rapport van de ECC (ECC rapport 116) onder **5.1.2.e.** en onder **5.1.3).**

<https://www.itu.int/pub/R-ACT-RRC.14-2006/en>

<https://docdb.cept.org/document/224>

Tijdelijke zendvergunningen lokale/provinciale DAB+

Minister Dalle, bevoegd voor het mediabeleid, heeft verklaard om in afwachting van de uitwerking op langere termijn van een digitaal frequentieplan voor lokale radio-omroepen, te zullen onderzoeken of er technische mogelijkheden zijn voor DAB+-uitzendingen door lokale spelers, mogelijks door tijdelijke zendvergunningen.

(zie: Vraag om uitleg 1440 (2020-2021) van Karin Brouwers aan minister Benjamin Dalle over de gevolgen van de intrekking door de Vlaamse Regulator voor de Media van de licentie van Norkring voor frequentiekanaal 10)

<https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1476027/verslag/1478961>

Minister Dalle heeft de VRM een voorstel bezorgd bij schrijven dd. 19 juli 2021, met een voorstel met mogelijke elementen voor de technische invulling van een piste om lokale (of provinciale) proefprojecten op DAB+ mogelijk te maken.

In dit schrijven deelt de minister mee dat de vastlegging van een definitief digitaal frequentieplan, waarin ook uitzendmogelijkheden zullen worden voorzien voor lokale radio-omroepen, en de bijhorende reglementering hierrond, nog minimaal 2 jaar in beslag zullen nemen.

In afwachting hiervan verzoekt minister Dalle de VRM een kader uit te werken voor het tijdelijk gebruik van DAB+ via tijdelijke zendvergunningen in toepassing van artikel 193, §2 van het Mediadecreet.

Tijdelijke zendvergunningen DAB+ in het teken van het uittesten van nieuwe technologieën

Een tijdelijke zendvergunning voor het gebruik van digitale terrestriële frequenties voor radio-omroep (DAB+) kan worden toegekend voor **experimenten in het teken van het uittesten van nieuwe technologieën**, in overeenstemming met de toepassing van artikel 193, §2 van het Mediadecreet.

DAB+ technologie wordt tot nog toe niet aangewend voor lokale of provinciale toepassingen.

Proefprojecten voor lokale DAB+ kunnen inzichten bieden omtrent de wijze waarop:

- uitzendingen in DAB+ kunnen worden gerealiseerd in een lokaal/provinciaal zendgebied en hoe een DAB+-dekking in een lokaal/provinciaal zendgebied tot stand komt;
- de samenstelling van de 'multiplex' kan gebeuren (cloud versus operator);
- kan worden samengewerkt om dit alles te realiseren.

Proefprojecten voor lokale DAB+ kunnen de Vlaamse overheid en de betrokken radiosector tevens inzichten bieden over de eventuele (storings)impact van nieuwe DAB+ antennes/zenders op de bestaande landelijke DAB+netwerken van NV Norkring België en van de VRT (operator Broadcast Partners).

Algemene voorwaarden voor lokale/provinciale proefprojecten DAB+

Aanvragen voor een tijdelijke zendvergunning voor lokale/provinciale proefprojecten voor DAB+ uitzendingen kunnen worden ingediend onder de volgende voorwaarden:

1. Per Vlaamse provincie kan maximaal één proefproject opstarten om een (gedeelte van een) provincie – of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) in het geval van Vlaams-Brabant – te bedienen met DAB+ uitzendingen.

In elke provincie zal één frequentie uit 10A, 10B, 10C en 10D worden toegewezen.

De proefprojecten in de provincies Limburg en West-Vlaanderen krijgen een identieke frequentie toegewezen. Voor de provincie Vlaams-Brabant wordt ook het BHG hierin opgenomen.

2. De frequenties kunnen enkel onder bepaalde technische voorwaarden in dienst worden gesteld met inachtneming van de technische vermogensbegrenzings, binnen het storingspotentieel van kanaal 10, en mits technische inpasbaarheid in de nationale en internationale digitale frequentieplannen en onder voorbehoud van een positieve coördinatie.
3. Deelname aan een proefproject voor lokale/provinciale DAB+ uitzendingen is voorbehouden aan erkende lokale radio-omroeporganisaties, voor het doorgeven van hun omroepprogramma cfr. de toepassing van artikel 133, §1, tweede lid van het Mediadecreet.

Elke lokale radio-omroeporganisatie kan maximaal aan één proefproject deelnemen.

Een proefprojectvoorstel voor een zendgebied in één specifieke Vlaamse provincie kan worden ingediend door een groepering van of samenwerking tussen maximaal 12 erkende lokale radio-omroeporganisaties per multiplex @(maximaal)96 kbits/sec.

4. Het voorstel voor een proefproject betreft een single frequency netwerk (SFN) per multiplex, bestaande uit minstens twee en maximaal drie DAB+-antennes, met elk een maximaal effectief uitgestraald vermogen van 800 Watt tot 1 kWatt per antenne, gericht op een deel van een provincie (of op het BHG).

Voor elke afzonderlijke zendlocatie wordt een afzonderlijke tijdelijke zendvergunning afgeleverd.

Bij verlenging van de tijdelijke zendvergunningen van de proefprojecten kunnen bijkomende zendvergunningen worden toegekend voor een beperkt aantal bijkomende DAB+-antennes als steunzender, met elk een maximaal effectief uitgestraald vermogen van 100 Watt per antenne, binnen en gericht op de geografisch bediende zone van elk proefproject, ter verhelping van de lokale afwezigheid of gestoorde ontvangst van het DAB+signaal.

5. In het voorstel wordt de keuze voor de operationele werkwijze verduidelijkt: hetzij door samenstelling van de multiplex via een 'fysieke' multiplex door een netwerkoperator (uitbater zenderpark) en een multiplexoperator, hetzij via de 'cloud' door een multiplexcoördinator.

De netwerkoperator enerzijds en de multiplexoperator/multiplexcoördinator kunnen dezelfde persoon/organisatie zijn.

6. Een tijdelijke zendvergunning voor een lokaal/provinciaal DAB+ project wordt toegekend voor een termijn van 1 jaar, eventueel verlengbaar in functie van het perspectief op een definitief digitaal frequentieplan en het reglementerend kader rond de toekenning van het gebruik ervan.
7. Het proefproject dient binnen de in de aanvraag meegeedeelde termijn te worden opgestart. Indien dit niet gebeurt, kan de tijdelijke zendvergunning door de VRM worden opgeheven.
8. Het proefproject dient jaarlijks een evaluatierapport in met de bevindingen omtrent de technische invulling en het gebruik van de multiplex en aangaande de wijze waarop de samenwerking verloopt tussen de lokale radio-omroeporganisaties onderling en met de netwerkoperator en/of de multiplexoperator en/of de multiplexcoördinator.

Aanvragers van een tijdelijke zendvergunning voor lokale/provinciale proefprojecten voor DAB+ dienen zich akkoord te verklaren met het voormelde algemene en technische voorwaardenkader.

Formele aanvraagvereisten en technische aspecten

Aanvragen voor een tijdelijke zendvergunning voor lokale/provinciale proefprojecten voor DAB+ uitzendingen worden ingediend bij de VRM bij aangetekend schrijven of per mail met elektronische handtekening.

De aanvraag omvat:

- De identificatiegegevens van de aanvrager (contactgegevens, adresgegevens)
- De deelnemende lokale radio-omroeporganisaties (maximaal 12)
- De gegevens m.b.t de netwerkoperator (uitbater zenderpark)
- De gegevens m.b.t de multiplexoperator (in geval van fysieke multiplex) of multiplexcoördinator (cloud)

- De gegevens aangaande de zendlocaties (geografische coördinaten, adresgegevens zendlocatie, gegevens eigenaar en/of verhuurder (site 1; site 2; site 3))
- Antennegegevens per site (het volledige stralingsdiagram van de antenne, de hoogte van het midden van de nuttige stralingselementen van de antenne boven de begane grond en boven het zeeniveau, de cijferwaarde van de gewenste effectief uitgestraalde vermogens per 10° in geval van directionele antennes)
- Het maximaal effectief uitgestraald vermogen (ERP) in Watt/kW
- De technische gegevens in ITU-formaat in elektronische versie (ter inlezing in broadcastplanningssoftware ChirPlus)
- Verbintenis tot installatie van een filter als technische ingreep of voorzorgsmaatregel in toepassing van het 'spectrummasker nr. 2' ter beperking van potentiële storingen op de radiofrequenties die op de aangrenzende blokken worden gebruikt. (**zie toelichting onderaan de tekst*)
- De termijn waarbinnen het proefproject effectief zal worden opgestart
- De akkoordverklaring met het voorwaardenkader

Art. 6/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juni 2003 betreffende de toekenning van zendvergunningen aan de erkende particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen: 'Voor een tijdelijke zendvergunning wordt een recht van 100 euro aangerekend, dat vooraf betaald wordt op het rekeningnummer van de Vlaamse Regulator voor de Media.'

De VRM stelt een aanvraagtemplate/formulier ter beschikking (via de website) met de daarin gevraagde gegevens zoals hierboven vermeld.

Afhandeling van de aanvraag en verder verloop

Aanvragen, die alle gevraagde gegevens bevatten, worden voor inpasbaarheidsonderzoek bezorgd aan het departement CJM

Na onderzoek aangaande de inpasbaarheid, wordt in voorkomend geval per aangevraagde zendlocatie een tijdelijke zendvergunning afgeleverd met mededeling van de coördinaten, het te gebruiken frequentieblok alsook het maximaal effectief uitgestraald vermogen (ERP), desgevallend in de verschillende richtingen.

Binnen de grenzen van het toegekende DAB+ frequentieblok zal de houder van de tijdelijke DAB+ zendvergunning het maximaal uitgestraald vermogen (ERP) in de verschillende richtingen moeten hanteren en respecteren.

Ingeval de houder van de tijdelijke zendvergunning de voorwaarden niet naleeft of de toegewezen zendmogelijkheden nalaat in gebruik te nemen, kan de tijdelijke zendvergunning door de VRM worden opgeheven cfr. de toepassing van artikel 228 van het Mediadecreet, evenals ingeval van blijvend storingsimpact op de huidig bestaande DAB+ netwerken.

---

* De indiener van het project wordt er toe gehouden om voor de DAB+-zenders het zogenaamde 'spectrummasker nr. 2' (voor gevoelige gevallen) toe te passen om potentiële storingen te beperken op de radiofrequenties die op de aangrenzende blokken worden gebruikt.

Dit spectrummasker wordt beschreven in §3.6.1 van hoofdstuk 3 van annex 2 van het Akkoord van Genève 2006. (zie pg. 198 <https://search.itu.int/history/HistoryDigitalCollectionDocLibrary/4.129.43.en.100.pdf>)

Het Akkoord van Genève 2006 stelt dat voor kritische gevallen het buiten de band uitgestraalde signaal spectrum in elke 4 kHz band beperkt zal blijven tot het masker zoals geschetst in figuur 3.2 van bovenstaande vermelde § 3.6.1. en de bijhorende tabel die ook hieronder wordt vermeld voor de zogenaamde 'gevoelige gevallen'.

	Frequentie relatief t.o.v. het centrum van het kanaal van 1.54 MHz (MHz)	Relatief niveau (dB)
Spectrum masker voor gevoelige gevallen	±0.77	-26
	±0.97	-71
	±1.75	-106
	±3.0	-106

FIGURE 3-2

